

СКЛАД ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ

WAREHOUSE AS AN IMPORTANT ELEMENT OF THE LOGISTICS SYSTEM

УДК 658.78

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct61-35>**Янковська В.А.**

к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту
Харківський інститут
ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія
управління персоналом»

Телепнева О.С.

к.е.н.,
доцент кафедри менеджменту
Харківський інститут
ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія
управління персоналом»

Козловський І.В.

студент
Харківський інститут
ПрАТ «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія
управління персоналом»

**Yankovska Viktoriia, Telepneva Olga,
Kozlovskiy Illia**

Kharkiv Institute Interregional Academy
of Personnel Management

У статті розкрито поняття «склад» як один із важливіших елементів логістичної системи. Визначено, що динаміка потоків у логістичній мережі нереальна без концентрації у визначених місцях запасів, для зберігання яких і створюють складське господарство. Надано найбільш оптимальну класифікацію складів за різними ознаками. Проведено дослідження основних проблем складської логістики на підприємствах України в сучасних умовах господарювання: використання застарілого обладнання та технологій; недостатньо якісно опрацьована логістична інфраструктура; дефіцит досвідчених та кваліфікованих кадрів; недостатня основа теоретичного матеріалу щодо управління складами; відсутність маркування; невміння багатьох керівників адекватно оцінити проблеми своїх підприємств тощо. Визначено, що склади є одним із найважливіших елементів логістичних систем товароруку. Запропоновано шляхи вирішення основних проблем і підвищення ефективності складування на підприємстві.

Ключові слова: склад, складування, складська логістика, логістика, транспортно-складська логістика.

В статті раскрыто понятие «склад» как одного из важнейших элементов логистической системы. Определено, что динамика потоков в логистической сети невозможна без концентрации в определенных местах запасов, для хранения которых создают складское хозяйство. Раскрыта наиболее оптимальная классификация составов по разным признакам. Проведено исследование основных проблем складской логистики на предприятиях Украины в современных условиях хозяйствования, а именно: использование устаревшего оборудования и технологий; недостаточно качественно проработанная логистическая инфраструктура; дефицит опытных и квалифицированных кадров; недостатки теоретического материала по управлению складами; отсутствие маркировки; неумение многих руководителей адекватно оценить проблемы своих предприятий и т. п. Определено, что склады являются одним из важнейших элементов логистических систем товародвижения. Предложены пути решения основных проблем, а также повышения эффективности складирования на предприятии.

Ключевые слова: склад, складирование, складская логистика, логистика, транспортно-складская логистика.

The article reveals the concept of "warehouse" as one of the most important elements of the logistics system. It is determined that the dynamics of flows in the logistics network is unrealistic without the concentration in certain places of stocks for storage of which create a warehouse. Warehouse logistics is a technology of inventory management which should ensure timely delivery of products. Of great importance for this technology are the warehouses themselves are very important because of their accumulation, storage and distribution of goods. The set of works performed in the warehouses involved in the goods based on the definition of the warehouse: the warehouse must accept the goods, store for some time, it is possible to provide some regrouping of goods, as well as ship the goods. The most optimal classification of compositions on various grounds is given. Also the research of the basic problems of warehouse logistics at the enterprises of Ukraine in modern conditions of managing, as use of the outdated equipment and technologies is carried out; insufficiently well-developed logistics infrastructure; shortage of experienced and qualified staff; insufficient basis of theoretical material on warehouse management; lack of marking; the inability of many managers to adequately assess the problems of their enterprises, etc. It is determined that warehouses are one of the most important elements of logistics systems of goods movement. The ways of the decision of the basic problems and increase of efficiency of warehousing at the enterprise are offered. Thus warehousing logistics is perhaps the most important link of all other types of logistics in Ukraine in enterprises, so it is an important task to deepen knowledge, as well as provide specific proposals to accelerate flows in warehousing. It is also important to note that only the interaction of all stages of the logistics process in the food industry can ensure the optimal result of the entire warehouse. Warehouse logistics is a rational view of the distribution, design and accounting of goods stored in the warehouse. Competently built warehouse logistics system is one of the key principles of successful operation of the enterprise, its development and growth of clientele.

Key words: warehouse, warehousing, warehouse logistics, logistics, transport and warehouse logistics.

Постановка проблеми. В економіці України все більшої актуальності набувають логістичні процеси, що орієнтовані на задоволення потреб ринку. Ефективну реалізацію таких процесів можуть забезпечити логістичні методології, які дадуть змогу оптимізувати весь ланцюг товарних постачань – від матеріально-технічного забезпечення до розподілу продукції. Склад є одним із важливіших елементів логістичної системи, який є на кожному етапі руху матеріального потоку – від джерела сировини до кінцевого споживача. Динаміка потоків у логістичній мережі нереальна без концентрації у визначених місцях запасів, для зберігання яких і створюють складське господарство. Сьогодні на українських

підприємствах виникає питання поліпшення складської логістики, опираючись на закордонний досвід ведення складських операцій. Фахівці на підприємстві досліджують для цього лідерів ринку із цього питання. Складська логістика знаходиться у центрі товарного потоку та є важливим чинником підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику складування на підприємствах у своїх роботах розглядали такі закордонні та вітчизняні вчені, як: Р.Ж. Кривальд, Дж.Д. Уайт, М. Робинсон, Т. Елдрідж, В. Нордін, О. Каверина, В. Муров, Б. Бейсултанова, А. Гаджинський, В. Крикавський, О. Сумець та ін.

Вивчаючи наукові доробки різних авторів, необхідно визнати, що складська логістика – це управління всіма видами запасів (товарів) на складі з метою оптимізації його роботи, адже без неї неможливо забезпечити зростання конкурентоспроможності компанії. Тому подальше вивчення цього питання залишається актуальним напрямом дослідження.

Постановка завдання. Складська логістика є технологією управління запасами, яка за правильної організації повинна забезпечувати своєчасне доставляння продукції. Велике значення для цієї технології мають безпосередньо самі споруди складів, у яких виконуються накопичення, зберігання та розподіл товарів. Метою статті є дослідження основних проблем складської логістики на підприємствах України у сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний етап розвитку економіки України вимагає від суб'єктів господарювання підвищення ефективності використання кожної одиниці активів та пасивів підприємства, що перебувають у їхній власності. Виникає необхідність розроблення й впровадження таких підходів до управління активами та пасивами, які б забезпечували конкурентоспроможність, фінансову стійкість та інвестиційну привабливість підприємства [1].

Складська логістика – це ланцюг логістики на підприємствах, які мають у своєму розпорядженні складське господарство. При цьому йдеться про систематичне зберігання та управління товарами на складах. Як допоміжний інструмент для оптимізації управління складу компанії застосовують спеціальне програмне забезпечення логістики. Це дає змогу зробити процеси надходження, транспортування та зберігання товарів більш ефективними.

Якщо розглядати склад як частину логістичного ланцюга, то необхідно забезпечувати успішне виконання головних функцій складу – складування та зберігання з мінімальними витратами під час виконання складських операцій. Під час формування складської системи потрібен індивідуальний підхід з урахуванням усіх супутніх чинників, щоб зробити роботу складу та всього логістичного ланцюга рентабельною [2].

Склади є одним із найважливіших елементів логістичних систем товароруху. Вони реалізують дві з трьох основних функцій логістичної системи товароруху: переробку виробничого асортименту в торговий; зберігання товарного запасу для забезпечення стабільного потоку на виході зі складу [3].

Сукупність робіт, що виконуються на складах, які беруть участь у товарорусі, виходить із визначення складу: склад повинен прийняти товар, зберігати протягом деякого часу, можливо, забезпечувати деяке перегрупування товару, а також

відвантажувати товар. Отже, існує велика кількість класифікацій складів, але, на нашу думку, оптимальна надана Є. Крикавським:

1. За розмірами складів:
  - невеликі (загальна площа у кілька сотень кв. м);
  - склади-гіганти (в сотні тисяч кв. м).
2. За конструктивними ознаками:
  - закриті (розміщені в окремих приміщеннях);
  - напівзакриті;
  - відкриті.
3. За характером діяльності:
  - матеріальні (постачальницькі) склади;
  - внутрішньовиробничі (міжцехові та внутрішньоцехові);
  - збутові.
4. За формою власності:
  - колективного користування;
  - індивідуального користування.
5. За призначенням вантажів:
  - склади продукції виробничо-технічного призначення;
  - склади товарів народного споживання.
6. За ступенем автоматизації:
  - немеханізовані;
  - комплексно-механізовані;
  - автоматизовані;
  - автоматичні.
7. За можливістю доставки та вивезення вантажу:
  - пристанційні або портові;
  - прирейкові;
  - глибинні.
8. За видом та характером матеріальних цінностей, що зберігаються на складі:
  - спеціалізовані;
  - змішані, або універсальні [4].

Усі приміщення, що використовуються для зберігання продукції, можуть бути поділені за своїм основним призначенням: транзитно-перевізні пункти, де вантаж зберігається обмежений час між доставкою в морський порт, на залізничну станцію або в аеропорт та кінцевим місцем; митні, де товар зберігається доти, доки буде перевірено службою митниці; сезонне зберігання; резервні – використовуються, якщо доставка на основний склад із якоїсь причини неможлива; оптово-розподільні – найпопулярніші приміщення, які використовуються великими постачальниками продуктів у магазини; роздрібні – останнє сховище, розташоване у місці продажу.

Хоча на сучасному етапі розвиток логістичної галузі йде досить швидкими темпами, вітчизняний логістичний ринок усе ж таки набагато менш сучасний і ефективний, аніж у низці закордонних держав. До основних проблем галузі можна віднести:

- використання застарілого обладнання та технологій;

- недостатньо якісно опрацьовану логістичну інфраструктуру;
- дефіцит досвідчених та кваліфікованих кадрів;
- недостатню основу теоретичного матеріалу щодо управління складами;
- відсутність маркування;
- невміння багатьох керівників адекватно оцінити проблеми своїх підприємств тощо.

Остання з перерахованих проблем є особливо важливою. На жаль, досить часто логістика складування додається до переліку робочих завдань керівника підприємства. При цьому здебільшого він досить погано розуміється на логістиці, тому не використовує усі наявні можливості.

Можна зробити висновок, що логістика складування займає чи не найважливішу ланку з усіх інших різновидів логістики в Україні на підприємствах, тож важливим завданням є поглиблення знань, а також надання конкретних пропозицій щодо пришвидшення потоків у складській діяльності. Також важливо зазначити, що лише взаємодія усіх етапів логістичного процесу на підприємствах харчової промисловості може забезпечити оптимальний результат роботи всього складу [5].

На нашу думку, існують шляхи вирішення основних проблем і підвищення ефективності складування на підприємстві, а саме:

- підрахунок кількості складських приміщень;
- вибір між орендованим та власним складом;
- вибір розташування складського приміщення;
- підбір ефективної складської системи;
- аналіз складської логістики;
- визначення рівня технічної та технологічної оснащеності;
- підбір рівня системи безпеки.

Висновки з проведеного дослідження.

Транспортно-складська логістика є важливим чинником підвищення конкурентоспроможності фірми. В основі транспортно-складських процесів компанії лежать сумарні витрати на весь комплекс транспортно-складських послуг на шляху вантажів від постачальника до їх використання у споживача. Залежно від роду вантажу, способу транспортування і зберігання сумарні витрати на транспортно-складські операції становлять від 7% до 30% собівартості продукції, і спостерігається тенденція їх збільшення. Сучасна транспортно-складська логістична система являє собою комплекс взаємопов'язаних автоматизованих транспортних і складських пристроїв для навантаження, розвантаження, укладання, зберігання, транспортування, тимчасового накопичення предметів праці, інструментів і технологічного оснащення [6].

Складська логістика – це раціональний погляд на розподіл, оформлення та облік товарів, що зберігаються на складі. Грамотно побудована складська логістична система є однією з ключових засад успішної роботи підприємства, його

розвитку та зростання клієнтури. У низці випадків, коли витрати на організацію такої системи власними силами виявляються надто високі для невеликого підприємства, має сенс віддати складські логістичні функції на аутсорсинг.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Янковська В.А., Семенець А.О., Кузнецова С.О. Управління активами та пасивами підприємства. Науковий вісник. *Фінанси, банки, інвестиції*. 2013. № 6. С. 111–114. URL: https://www.researchgate.net/profile/Alina-Semenets2/publication/351333942_Upravlinna_aktivami_ta_pasivami_pidpriemstva/links/60918f5192851c490fb6ef3d/Upravlinna-aktivami-ta-pasivami-pidpriemstva.pdf (дата звернення: 04.11.2021).
2. Козловський І.В. Вибір напрямків підвищення ефективності складування на підприємстві. *Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця*. 2021. № 3. С. 96–99. URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/MV-03-2021.pdf> (дата звернення: 04.11.2021).
3. Качуровський С.В. Оцінка механізмів управління логістикою складування підприємств АПК. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 749. С. 404–410. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/25831/1/73-404-409.pdf> (дата звернення: 05.11.2021).
4. Крикавський Є.В. Логістичне управління. Львів : Львівська політехніка, 2005. 254 с.
5. Петухова О.М., Ткачук О.С. Удосконалення організації логістичних процесів на складі підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. С. 957–961. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/6.pdf (дата звернення: 05.11.2021).
6. Струнін В.В., Гиря М.М. Підвищення ефективності транспортно-складської діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4790> (дата звернення: 05.11.2021).

REFERENCES:

1. Yankovska V.A., Semenets A.O., Kuznetsova S.O. (2013) Upravlinnia aktyvamy ta pasyvamy pidpriemstva. [Asset and liability management of the enterprise]. *Naukovyi visnyk: Finansy, banky, investytsii* [Scientific Bulletin: Finance, Banking, Investment], no. 6, pp. 111–114. Available at: https://www.researchgate.net/profile/Alina-Semenets2/publication/351333942_Upravlinna_aktivami_ta_pasivami_pidpriemstva/links/60918f5192851c490fb6ef3d/Upravlinna-aktivami-ta-pasivami-pidpriemstva.pdf (accessed 04 November 2021).
2. Kozlovskiy I.V. (2021) Vybir napriamkiv pidvyshchennia efektyvnosti skladuvannia na pidpriemstvi [Choice of directions of increase of efficiency of warehousing at the enterprise]. *Molodizhnyi ekonomichnyi visnyk KhNEU im. S. Kuznetsia* [Youth Economic Bulletin of KhNEU. S. Kuznets], no. 3, pp. 96–99. Available at: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/MV-03-2021.pdf> (accessed 04 November 2021).
3. Kachurovskiy S.V. (2012) Otsinka mekhanizmv upravlinnia lohistykoiu skladuvannia pidpriemstv APK

[Evaluation of logistics management mechanisms for warehousing of agricultural enterprises]. *Visnyk Nacionalnoho universytetu «Lvivska politehnika»* [Bulletin of the National University «Lviv Polytechnic»], no. 749, pp. 404–410. Available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/25831/1/73-404-409.pdf> (accessed 05 November 2021).

4. Krykavskiy Ye.V. (2005) Lohistychne upravlinnia [Logistics management]. Lviv: Lvivska politehnika. (in Ukrainian)

5. Pietukhova O.M., Tkachuk O.S. (2018) Udoskonalennia orhanizatsii lohistychnykh protsesiv na skladi

pidprijemstva [Improving the organization of logistics processes in the warehouse of the enterprise]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy], no. 1, pp. 957–961. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/6.pdf (accessed 05 November 2021).

6. Strunin V.V., Hyria M.M. (2016) Pidvyshchennia efektyvnosti transportno-skladskoi diialnosti pidprijemstva [Improving the efficiency of transport and warehousing activities of the enterprise]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy], no. 2. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4790> (accessed 05 November 2021).